

**TOPLUMSAL BİLİMLERİMİZİN AÇMAZINDA
"GELENEKLER: TÖRE VE TÖRENLER" ADLI YAYINLANMIŞ
BİR DOÇENTLİK TEZİNDEKİ KİMİ YANILMALAR ÜZERİNE**

Arş. Gör. Dr. Gürbüz ERGİNER
Halkbilim Anabilim Dalı

Konuya, Türkiye üzerine toplumbilimsel ve antropolojik araştırmaların azlığına değinen bir alıntı ile girmek istiyoruz.

"Türkiye üzerine gerek toplumbilimsel, gerekse antropolojik, pek araştırma yoktur." (Kongar, 1983 s. 30).

Bu sözler ülkemiz toplumbilimcileri arasında isim yapmış olan Emre Kongar'ın. Sayın Kongar bu yargısını dile getirmeden önce ve sonra konuyla ilgili ana nedenleri açıklamıyor. Aslında, bizim yan nedenler olarak gördüğümüz bu tür araştırmaların yayın olanaklarının azlığına, insanımızın kuşkulu, toplumbilimcilerimizin ürkek olduğunu belirterek geçiştiriyor. Bu gerçekten üzerinde durulması ve açıklanması gereken bir konu. Ülkemiz toplumbilimcilerine 1900'li yıllardan bu yana göz ucuyla bakarsak nedenler kendiliğinden ortaya çıkıyor. Özellikle akademisyen toplumbilimciler Türk insanı, Türk toplumu ve ülkemiz toplumbilimleri uğraş alanına giren konularla, batının klasik toplumbilimcilerinin yaptıkları gibi kütüphanelerde, onların kitaplarıyla, masa başından ilgilenmişlerdir. Öyleki, bu ilgi klasik kuramcıları şu ya da bu yönleriyle ele almaktan, aynı konular üzerinde dönüp durmaktan, onlara göre onları çoğaltmaktan ya da övmekten, kimi kavramlara dilimizde birbirinden farklı bir şeyi anlatıyormuşcasına değişik karşılıklar bulmaya çalışmaktan öteye geçememiştir. Kısacası, Türk toplumbilimcilerinin büyük bir kesimi sırayla aynı konular çevresinde dönüp durmuşlar, ülkemiz toplumsal sorunlarını ülkemiz gerçeklerinde inceleyip çözüm modelleri önermek yerine, batıdaki benzer sorunların çözümünde kullanılmış modellerden yararlanmayı seçmişlerdir.

Günümüz batı toplumlarına baktığımızda, yaşamın hemen her yönünde bilinçli bir toplumsal özdenetim (toplumsal otokontrol) görmek olası. Bu özdenetim, iş başına geçecek hükümetlerin seçiminden, dış politikaya; aile plânlamasından, bireylerin trafik kurallarına uymasına kadar uzanan çok geniş bir boyutta hüküm sürüyor. Öyleki, ederi geçim düzeyinin üzerine çıkan birinci dercedeki gereksinim ürünlerinin tüketimi tüm bireylerce, bilinçli bir biçimde durdurulabiliyor. Bu son konuyla ilgili ülkemizdeki bir girişimden söz etmek yerinde olacaktır kanısındayım. Geçtiğimiz yıl içinde, en etkin kitle iletişim aracımız olan televizyonda sucuk, salam, sosis ve pastırma gibi yiyeceklerin üretiminde insan sağlığına zararlı olan at, eşek ve katır etlerinin kullanıldığına ilişkin bir program sunuldu. Buna bağlı olarak sürdürülen sıkı devlet denetimleri ile sağlığa zararlı bu besin maddelerine karşı seçkinimizde küçüçük bir direnişin belirlendiği, bu maddelerin tüketiminin azaldığı gözlemlendi. Ne var ki, devlet denetimlerinin ortadan kalktığı ya da gevşediği günü beklemeden seçkinler direnişinin kırıldığı daha doğrusu yok olduğu gerçeği konunun en ilginç yanı.

Peki, batılı toplumları bu konuda özlem duyduğumuz bir yapıya ulaştıran giz nedir? Bize göre bu giz, bu toplumları oluşturan bireylerin kültürlenme süreçleri içinde, birarada yaşamın yasalarını çok iyi öğrenmiş olmalarıdır. Bunun da önünde, bu toplumlarda birarada yaşamın yasaları sağlıklı bir biçimde oluşturulmuştur. Bireyleri birarada yaşamaya koşullandıran sosyal normların ve bunlara ilişkin yaptırımların, toplumu oluşturan tek tek bireylere aşılması, yaygınlaştırılması konunun en önemli görünür yönüdür.

Batıda, modernleşme dönemiyle birlikte belirginleşen devlet yapılarının bireyler üzerindeki resmi baskı ve denetiminin eskiye bakarak yumuşaması, sosyal, siyasal ve ekonomik yapıların birbirleriyle uyumlu biçimlenişinde öncelikli rol oynamıştır. Örnekleri açık seçik gösteriyor ki, birarada yaşamın yasalarının toplum bireylerince çok iyi öğrenilmesinde, toplumun sahip olacağı ucu tarihin derinliklerinde olan bir eskilik ya da gelenekselliğin varlığı üçüncü hatta dördüncü dercede önem taşımaktadır. Bu konuda en önemli öğe, bireylerin gerek resmi, gerekse geleneksel kurumlar aracılığıyla süzgecinden geçtiği kültürlenme sürecidir. Sözümlü ettiğim bu süreç, her toplumda sosyal, siyasal, ekonomik yapıların içeriğindedir. Günümüz batı toplumlarında söz konusu bu üç yapı, bünyelerinde gelenekselden pek az öğe barındırır. Endüstri devrimi ile birlikte her yönüyle çok hızlı bir deği-

şim sürecine giren batı toplumlarında, yapım bilgisinin aşırı derecede birikimi, yeni buluşlar her alanda üretimi artırmış, gelir dağılımı ile birlikte sosyal, siyasal ve ekonomik yapı bambaşka bir biçim almıştır. Üretim-tüketim biçimleri ve ilişkilerindeki birden değişim, bireylerde giderek de toplumlarda daha rahat bir yaşam, her bakımdan diğer toplumları kendilerine bağımlı tutmak ve sömürmek, tüm bunlar için gerekli ürünün elde edilmesinde insan emeğini en aza indirmek (otomasyon) girişimlerinin hızlı gelişimi söz konusu üç temel yapıyı belirgin bir biçimde etkilemiş, değiştirmiştir.

İşte bu aşamada, batının toplumsal bilimcileri özdeksel yaşamdaki gözlenebilir değişime uygun bir sosyal yapının yaratılmasına çeşitli biçimlerde katkıda bulunmuşlardır. Hatta, bir kültürel bütünün en önemli öğeleri arasında yer alan, yeniyle uyusamayan dinsel anlayış değiştirmişlerdir. Sonuçta, çağın üretim-tüketim biçimleri ve ilişkilerine uygun sosyal yapının oluşumunu sağlamışlardır. Ancak, toplumsal bilimcinin görevi bitmemiştir. Yaşam, değişim demektir. Batılı toplumsal bilimcinin bu süreç içindeki görevi, alt yapıdaki yeni değişimlere uydurulması gereken üst yapının onarımı, restorasyonudur.

Batıda durum böyle iken, ülkemiz hem alt yapısı hem de üst yapısı bakımından henüz en gelenekseli yaşıyordu. Özellikle ikinci dünya savaşını izleyen yıllarda, hızlı diyebileceğimiz sanayileşme sürecine giriş, var olan alt yapısı, yavaş da olsa, kendine uydururken üst yapı kurumları yaklaşık yirmi-yirmibeş yıla yakın bir süre, alt yapıya uyma konusunda, değişmeye karşı belirgin bir direnç gösterdiler. Bu arada ülkemiz toplumsal bilimcileri, batıdaki çağdaşlarının kendi ülkelerindeki onarım önerilerini ülkemizde yeni modeller olarak uygulamaya çalışıyorlardı. Oysa, bırakınız günümüzdeki, ta ki temeldeki yapıların ayrılığı dolayısıyla sorunlar, bunların nedenleri ve sonuçlarıyla önerilen modeller arasında sürekli bir uyumsuzluk gündeme gelmiştir.

Buraya kadar, bizde batılılaşma sloganının ortaya atılışından günümüze uzanan ülkemiz toplumsal bilimlerinin özdeki açmazını belirtmeye çalıştık. Özetle söylenecek gerekirse: Türkiye toplumsal bilimleri, temelleri batıda çatısı ülkemizde bulunan eğri bir bina görünümündedir.

Bulduğumuz koşullar içinde, toplumumuza oluşturan bireylerde, en azından bir sonraki kuşağın kültürlenme sürecinde gerçekten halk olmanın, birarada yaşamının sağlıklı yasalarını filizlendire-

cek yollar aramalıyız. Bu yolda batıdaki örneklerine bakarak ülkemiz adına kanallarından saptırılmış toplumsal bilimler pek ümit verici görünmemektedirler. İşte bu bağlamda toplumsal yapımızda ulusçuluk, birlik, öz benliğin korunması, anomi, kültür gecikmesi ve kültür boşluğu gibi olgulara ilişkin sancuların ortaya çıkmasına engel olabilmenin Halkbilim ile olanak kazanacağı inancında olduğumuzu belirtmek isteriz.

Akademik çevrede ilk kez 1980 yılında A. Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde oluşturulan Halkbilim Anabilim Dalı'nın amacı: Ülkemiz gerçeklerini doğal ortamında saptayarak, her alanda bünyemize uygun modellerle kültür politikamızın oluşması ve uygulanması konusunda gereken yolu bulup önermektir. Kuruluşundan günümüze kadar geçen süre içinde, ülkemiz gerçeklerini görme ve sorunlara diğer bilim dallarından değişik bir açıdan bakma konusunda ayrı bir yer edinme savaşımı veren Halkbilim ilk ürünlerini vermeye başlamıştır. Çağdaş Türkiye ve Türk Halkı'nın oluşumuna büyük katkılarda bulunacağına inandığım bu bilim dalının temelini oluşturacak ürünlerin, kuşkusuz büyük bir dikkat ve titizlikle verilmesi gerekmektedir. Çünkü, hemen bizi izleyen kuşak, bu ürünlerin eseri olacaktır. İşte bu noktadan çıkışla Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi'nde doçentlik tezi olarak sunulan ve sühibince yayınlanan halkbilimsel içerikli bir çalışmada "Ali Rıza Balaman, Gelenekler: Töre ve Törenler, 1983 İzmir, Duyal Matbaacılık ve Ambalaj Sanayii, 157 s." "Birinci Bölüm" olan yazılı kaynaklara dayalı kuramsal kesimde yanlış bulduğumuz genel tanımlamalar, fikir yürütmeler, önermeler, açıklamalar ve yargılar üzerinde duracağız.

Sayın Balaman'ın "Gelenekler: Töre ve Törenler" adlı doçentlik tezi olarak hazırladığı çalışma "Basılırken, Önsöz, İçindekiler, Kaynaklar" dışında dört ana bölümden oluşmaktadır.

Balaman, 1983 basım tarihli yapıtına yazdığı "Önsöz" ün sonunda, akademik bünyede 1980 yılında Halkbilim olarak adı konmuş ve onaylanmış olan folklor'a, nereden aldığı belirsiz, uyduruk bir dil bilgisi kuralı ile "HALKBİLİMİ" demeyi ve bu sözcüğü bu biçimiyle kullanmayı yeğlediğini belirtiyor. Tarayabildiğimiz yazılı kaynaklarda söz konusu kuralı bulamadık. Uğraş alanı Türk dili ve edebiyatı olan akademisyenlere sorduk. Onlar, Türkçe Dilbilgisi'nde böyle bir kural olmadığını, olamayacağını örneklerle açıkladılar. Balaman'ın sözünü ettiği Türkçe Dilbilgisi ile ilgili kuralı şöyle:

"Hind-Avrupa dillerindeki kuralların aksine Türkçe'de iki isim yan yana birleşerek bir isim oluşturamazlar. İkinci ismin bir iyelik eki alması, Türkçe Dilbilgisi'nin temel kuralları arasındadır. Bu nedenle biz, "Folklor" sözcüğünün Türkçesini, "Halkbilim" yerine "Halkbilimi" şeklinde kullanmayı yeğledik". (Balaman, a.g.e. s. VIII).

Türk Dil Kurumu'nun 1970 basımlı "Yeni Yazım (İmlâ) Kılavuzu" nun 43. sayfasında dipnot olarak şu açıklamayı görüyoruz:

"Türkçede de bu şekilde takırsız tamlamalar olduğu gibi özel ad olarak kullanılan birleşiklerin hemen hepsi iyelik ekini atmıştır: Topkapısı yerine Topkapı, Edirnekapısı yerine Edirnekapı, Fenerbahçesi yerine Fenerbahçe, Galatasaray yerine Galatasaray gibi yığınlarca yer adına rastlanır."

Yine bununla ilgili Tahir Nejat Gençan'ın "Dilbilgisi" adlı yazısının 163. sayfasında bol bol örnek ve açıklamalar yer alıyor. Çankaya, Beşiktaş, Atatürk, Depegöz, babaanne, sütrine, dişbudak vb.

İşte bu örneklerin ışığında biz, FOLKLOR sözcüğünün akademik çevrede HALKBİLİM sözcüğü ile karışılmasını yeğliyoruz.

Balaman'ın yazısının IX. sayfasında yer alan bir başlık da çok ilginç. Başlık şu: "Yöntembilimsel Plân ve İçindekiler" Eskilerin metodoloji dedikleri yöntembilim bir araştırmanın çıkış noktası, ulaşacağı yer ve bu ikisi arasında bizim izleyeceğimiz yolla, bu araştırmanın tasarımıyla sonucuna kadar geçen her olgunun araştırmaya uygun mantıksal bir sistem içinde olması, mantıksal bir sistem oluşturması ile ilgili her şeyi kendine konu edinen bilim dalıdır. Yine eskilerin metodolojik dedikleri yöntembilimsel ise, yöntembilimle ilgili olan anlamına gelir. Gelelim söz konusu başlığın ilk kesimine. "Yöntembilimsel Plân..." Bu tümcenin dilimizdeki anlamı "yöntembilimle ilgili plân"dır. Böylesine bilimsel (?) bir çalışmada "İçindekiler" dizinine ayrıca bir bilimsellik katmak bize göre olabildiğine anlamsız. Gereği bile yok, ama sanırım "Yöntemsel Plân" olacaktı. Ayrıca yazının kuramsal kesiminde pek sık rastlanan "Yöntembilimsel" sözcüğü bu çalışmanın bir yöntemden ve bilimsellikten uzaklığına kamufler etmek için kullanılmış görünüyor.

Balaman, yazısının 3.-4. sayfalarında "Kültürel / Sosyal Antropoloji'nin bir alt uzmanlık alanı olan Halkbilimi (Folklor)..." biçimli anlatımı ile kendince Halkbilim'in kaynağını belirtmektedir. Oysa

Halkbilim, Avrupa'da Etnoloji, İngiltere ve Amerika'da Sosyal Antropoloji ya da Kültürel/Sosyal Antropoloji terimleri ile karşılanan bilim dalının bir alt uzmanlık alanı değildir. Propagandacı tarihin bilimsel açıdan başarısız ve yetersiz olduğu bir devirde, misyonerlerin desteğiyle ümit vadeden bir bilim olarak ortaya çıkan Etnoloji daha doğumunda akademisyenlerce yolundan saptırılmış, giderek sömürgecilik bilimi durumuna gelmiştir. Halkbilim aynı dönemlerde bu sömürgecilik bilimine karşı ulusal birliği ve öz benliği sağlamak, korumak ve sürdürmek; anomi, kültür boşluğu vb. kavramların kapsadığı sancılara ulusal ve kültürel boyutta set çekmek üzere doğmuştur.

Antikacı W. J. Thoms bu bilim dalına isim babası olduktan çok çok önce başta tarih, edebiyat olmak üzere hemen bütün sosyal bilim dalları halkbilimsel öğelerle uğraşmışlardır. Her bilim dalının evrenselliği yanında bir de ulusallığından söz edilebilirse de bu anlamda Halkbilim diğerlerinden ayrı bir konuma sahiptir.

Balaman'ın yapıtının 5-7. sayfalarındaki "2. Halkbilimi'nin Tanesi: a. Avrupa'da:", gene 9-10. sayfalarındaki "3. Halkbilimi Kurumları: a. Avrupa'da:" alt başlıkları içinde yer alan bölümler, konuyla ilgili yığınlarca kaynak gözardı edilerek, yalnızca tek bir ansiklopedik kaynağa dayandırılmıştır. Böylesine bir çarpıştırma bilimsel bir çalışmaya hiç mi hiç yakışmıyor. Bu da ayrı bir nokta.

Gelelim söz konusu yapıtın 18. sayfasındaki "... halkbiliminin konusu ÖZGÜN (ORJİNAL) KÜLTÜR'dür" yargısına. Yapıtta söz konusu yargı şöyle dile getiriliyor:

"Bu deyimde özgün sözcüğünden muradımız, yaratıldığı gibi, değişime uğramamış, teknolojisi yaşam biçimine koşut, içerisinde yapma ve kendinden olmayan öğeler taşımayan nesnelere, olayları ve olguları kapsayan bir bütünden söz etmektir. Kültür kavramına gelince, ...

Marks'ın tanımıyla, "Kültür doğanın yaratıklarına karşılık, insanın yarattığı her şey (bütün) dir" (Güvenç 1970:67).

Böylece, özgün kültür, yaratıldığına yakın, değişime az uğramış ya da uğramamış, yapma ve kendinden olmayan öğelerle özdeşleşmemiş, üretim biçimine uygun teknolojiye sâlerle özdeşleşmemiş, üretim biçimine uygun teknolojiye sahip bir yaşam biçimidir."

Halkbilimin konusu Balaman'ın "özgün kültür" tanımının kapsamı içinde ise, ancak o, bu bağlamda, ilk çağda varolabilir. Balaman tanımına yaptığı o özgün kültürü günümüzde nerede bulabileceğimizi de bir söylese, bu konuda hiç mi hiç eksikimiz kalmayacak.

Bu biçimiyle özgün kültür eski Hotanto kabilelerinde, eski Amerika Kızılderililerinde ya da Brezilya'nın balta girmemiş ormanlarında yaşamlarını sürdürmüş, çağımız insanıyla hiç mi hiç karşılaşmamış, çağdaş uygarlıktan habersiz kabilelerde belki vardır. Özetle, hiç değişmemiş diye tanımlayabileceğimiz ve de çağın teknik ürünleriyle, iletişim araç-gerocinden nasiplenmemiş bir topluluk ancak sözkonusu tanımdaki özgün kültüre sahip olabilir. Günümüzde bu tür toplumlar etnoğrafya, etnoloji ve antropoloji bilim dallarının inceleme alanlarına girerler. Kaldıki, bu bilim dalları inceledikleri bu tür toplumları, bir zamanlar "ilkel" olan, bu gün "az gelişmiş" ya da "başka toplumlar" biçiminde tanımlamaktadırlar. (Duverger 1973, 78-80. s.) Ayrıca Balaman, çalışmasının 16. sayfasında halkbilime konu oluşturacak kimi olguların "modern-endüstriyel kültürlerde" (?), kent-sel yerleşim birimlerinde bulunabileceğini belirtirken *Halkbilimine* konu ettiği özgün kültürüne ters düşmektedir. Bütün bunların ötesinde yukarıda ahintısını verdiğimiz Balaman'ın "özgün kültür" tanımındaki son yargı, konuya neresinden bakılsa yanlış, Nedeni, üretim biçimine uygun olmayan bir teknolojiye sahip hür bir yaşam biçiminden, kültürden ya da toplumdaki hiç bir zaman söz edilemez. Bu toplumsal bilimlerin en genel yasasıdır. Kültürel bir bütünde üretim biçimi teknolojiyi, teknoloji üretim biçimini belirler, biçimlendirir.

Söz konusu çalışmanın 14. sayfasında "Kuramsal Çerçeve 1. Halkbiliminin Başlangıç Kuramları" başlığı altındaki ansiklopedik bilgi aktarımı olarak niteleyebileceğimiz, yanlış isimlerden geçilmeyen tanımlar ve yaklaşımlar salatasında, halkbilime atfedilen ama nereden alındığı belirtilmeyen Max Müller'in tanımı halkbilime değil, mitolojiye aittir.

Baştan sona yöntembilimselcilik dolu çalışmanın 18. sayfasında yer alan "Yöntembilimsel Düzenleme (plân) İçinde Halkbiliminin Konuları" başlığı da çok ilgi çekici. Yöntembilim, konuların bilimsel ele alınışlarında olabildiğince bir bütünlük, en aza indirgenmiş bir eksiklik gerektirmektedir. Bu bağlamda eksikliğini Balaman'ın kendisinin de belirttiği halkbilimin kimi konularına ilişkin bir dizinin başlığı olsa olsa Halkbilimin Kimi Konuları olur. Bu türden dizelemeler, olaya yaklaşma, onu ele alış açılarından kaynaklanan bir eksiklik

gösterirler. Amaca, bir anlamda çalışma modeline uygun bir sıralama zaten mantıksal bir sistem oluşturur ya da oluşturmalıdır. Buna ayrıca bir "Yöntembilimsel" cilik katmak alabildiğine anlamsız görünüyor.

Çalışmanın 26. sayfasında Balaman halk'ı,

"Üretimi geleneksel ekonomiye dayalı, ayrıcalığı (imtiyaz) olmayan ve kendi içinde sınıfsız bir toplum olan halk..."

biçiminde tanımlıyor. Ve hemen bunu izleyen satırlarda kendisini "iddiasız" olarak nitelendirdiği böyle bir tanıma yapmaya zorlayan, kendince halk sözcüğünün yanlış kullanımını serimleyen bir cümle ile günah çıkarıyor.

"Burada, istismarı kolay bir kavram olduğu için halkı -iddiasız olmak koşuluyla- tanımlamaya çalıştık. Öyle ki, "Halk o denli plâjlara hücum etti ki vatandaş denize giremedi" tümcesinde vurgulanan anlam, bizim halk tanımını yapmamız için yeterli nedendir kimsindedir."

Balaman'ı "iddiasız" bir halk tanımı yapmaya zorlayan bu cümle, her şeyin ötesinde bir halkbilimciyi tutarlı olmayan böylesine bir tanım yapmaya götürecektür denmez. Neden mi, çünkü bu cümle anlam bakımından kendi içinde çelişkilidir de ondan. Dilimizde vatandaş sözcüğü ile halktan biri, bir kesimi ya da halkın tümünü anlatırız. Burada iki sözcük, kullanımında eş anlamlıdır. Tabii ana sorun bu değil, tanımın üzerine kurulduğu "üretimi geleneksel ekonomiye dayalı" cümlesindeki anlam çelişkisidir. Bilinen ekonomik modeller arasında "geleneksel ekonomi" diye bir model yoktur. Kaldı ki, bir kültürel bütünde üretim ekonomiye değil, ekonomi üretime dayanır. Kaba bir tanımla ekonomi, üretim-tüketim biçim ve ilişkileridir. Ayrıca, yukarıdaki çetrefilli tanımdan çıkan bir başka anlamla bağıntılı olarak üretimi geleneksel tekniklere ve araç-gerece dayalı olmayan halk yok mu? Bir toplumun yasaları önünde her yurttaş eşitse ayrıcalığın yeri neresidir? Toplumda kim halk dediğimiz sosyal gerçeğe göre ayrıcalıklı da halk ayrıcalıksız? Demeyiz o ki, halk dediğimiz soyut kavramı oluşturan belirgin öge içinde ne üretim-tüketim ilişki ve biçimleri ne ayrıcalık sorunu ne de sınıf yapısı yer almaz. Halk ve Halkbilim konularını ayrı bir yazımızda ele alacağımız için daha fazla üzerinde durmayacağız.

Balaman'ın 157 sayfalık çalışmasının kuramsal kesimi olan ilk 46 sayfasında yer alan kendine özgü kimi kavram, tanım, açıklama ve öneriler, onun halkbilimi yanlış algıladığının en belirgin kanıtları ola-

rak karşımıza çıkıyor. Halkbilimin ülkemizdeki tek otoritesi izlenimini yaratmak isteyen kesin yargılar, tanımlar, açıklamalar, yayınlar açısından henüz çok fakir olan bu bilim dalını kanallarından saptırmaya eğilimli görünmektedir. Çalışmanın bol örnek olaylı, ansiklopedik bilgi kompostosu görünümü bu kesimini izleyen konular, yani çalışmanın ikinci, üçüncü ve dördüncü bölümleri alan araştırmalarına dayalı. Biz yazımızın başında da değindiğimiz gibi bu yapının kuramsal kesimi üzerinde durduk. Ancak, bir halkbilimci olarak çok önemli gördüğümüz ve değinmeden geçemeyeceğimiz bir nokta daha var. Balaman bir antropolog olarak en büyük hatasını çalışmasının 71. sayfasında şöyle yapıyor:

"Türkiye geleneksel tır kır yaşam biçimlerindeki çocuğun kültürlenme süreci, Japon kültürüyle büyük ölçüde benzerlik göstermektedir."

Balaman'ı, çalışmasından dip not olarak verdiği, bu yargıya götüren şey Ruth Benedict'in "Krizantem ve Kılıç" adlı çalışmasının 280. sayfası. R. Benedict'in adı geçen kitabının 279. sayfasında başlayıp 314. sayfasına kadar süren Japon kültüründe "Çocuğun Yetiştirilmesi" konusunda anlatılan Japon çocuğunun kültürlenme süreci ile, kırsal kesim Türk çocuğunun kültürlenme süreci arasında bırakın büyük benzerliği hemen hiç benzerlik yoktur. O'nun bulduğunu sandığı büyük benzerlik, yalnız ve yalnızca babasoylu topluluklarda yaygınlık gösteren çocuğa ilişkin kimi evrensel diyebileceğimiz uygulamalardır.

Söz konusu çalışmaya eleştirel açıdan böyle bir yaklaşımın nedenini yazımızın başında belirttik. Bize göre gerçek halkbilimci genele yönelik, iddialı bir halk ve halkbilim tanımı yapabilmeli. Tabii tutarlı, açık seçik, anlaşılır olmak koşuluyla.

KAYNAKÇA

- Emre Kongar, "Türk Toplumsal Bilimlerinin Yüzaktı..." Hürriyet GÖSTERİ MAYIS 1983 s. 30-31.
- Ruth Benedict, *Krizantem ve Kılıç*. Çev.: Türkân Turgut. Ankara 1966 Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Maurice Durerger, *Sosyal Bilimlere Giriş*. Çev.: Ünsal Oskay, Ankara 1973 Bilgi Basımevi.

The first part of the book is devoted to a general history of the United States from its discovery by Columbus in 1492 to the present time. It covers the early years of settlement, the struggle for independence, the formation of the Constitution, and the growth of the nation to its present boundaries. The author discusses the political, social, and economic changes that have shaped the country over the centuries.

The second part of the book is a detailed account of the American Revolution. It begins with the first Continental Congress in 1774 and ends with the signing of the Treaty of Paris in 1783. The author describes the military campaigns, the political maneuvering, and the ultimate triumph of the American cause over British rule.

The third part of the book is a history of the United States from 1783 to the present. It covers the period of the early republic, the expansion of the nation, the Civil War, and the Reconstruction era. The author discusses the role of the Supreme Court, the growth of industry, and the challenges of the modern world.

The fourth part of the book is a history of the United States from the present to the future. It discusses the current state of the nation and the challenges it faces. The author offers his views on the future of the country and the role of the citizen.